హరిః ఓమ్ हरिः ॐ hari@h Om

2. Chapter 2

In the Chapter one, the eminence of the Lord's edge of the nail of the smallest finger of His foot. In this chapter, *dEvaSarma* praises the beauty of His feet, the lines (i.e.,icons – rEKAs) in His palm of the foot (*pAda rEKa*) and the Graceful and Handsome Stature of the most beautiful figure (*divya mamgaLa vigraham*) the Lord.

ఇతోఽప్యథ త్వత్పాదాబ్జగతసౌన్దర్యమద్భుతమ్
స్వామింస్త్వయా ప్రేరితశ్చేత్ యథామత్యనువాదయే ||--2-1
इतोऽप्यथ त्वत्पादाब्जगतसौन्दर्यमद्भुतम्
स्वामिंस्त्वया प्रेरितश्चेत् यथामत्यनुवादये ॥--2-1

itO@2pyatha tvatpAdAbjagatasaundaryamadButam
svAmimstvayA prEritaScEt yathAmatyanuvAdayE—2-1

O Lord, the prompter for my good and austere deeds, indeed it is very difficult and at the same time amazing to describe the grace and grandeur of your feet. However, I am prompted by you and hence, I will try to translate my thoughts in to appropriate descriptive words.

వక్షఃస్థాఽపి రమాదేవీ తవ పాదాంబుజే స్థితమ్
సౌన్దర్యమద్భుతమ్ దృష్ట్వా సున్దరీ మోహితాఽభవత్ ||--2-2
वक्षःस्थाऽपि रमादेवी तव पादाम्बुजे स्थितम्
सौन्दर्यमद्भुतम् दृष्ट्वा सुन्दरी मोहिताऽभवत् ॥–2-2

vakshasthA@2pi ramAdEvI tava pAdAmbujE sthitam
saundaryamadButam dR^ishTvA sundarI mOhitA@2Bavat-2-2

O Lord! Even though the extremely beautiful Goddess *lakshmi* is residing at Your heart, She amorously and admiringly looks at Your feet which are much more graceful and handsome than Her beauty.

విస్మితా ద్రష్టుకామాద్ధి స్వస్య నేత్రద్వయేన వై
అశక్యమ్ దర్శనమ్ మత్వా త్రిరూపా చాభవత్తదా ||--2-3
विस्मिता द्रष्टुकामाद्धि स्वस्य नेत्रद्वयेन वै
अशक्यम् दर्शनम् म्त्वा त्रिरूपा चा भवत्तदा ॥--2-3

vismitA drashTukAmAddhi svasya nEtradvayEna vai
aSakyam darSanam matvA trirUpA cABavattadA—2-3

Thus, extremely amazed Goddess *lakshmi*, felt" It is impossible to see the beauty of Your handsome feet with my two eyes. I will multiply myself in to three different forms simultaneously and have I better look at your handsome feet (with my six eyes of course)."

హర్షాత్ శ్రీరూపిణీ వామే భూరూపా దక్షిణే స్థితా
దుర్గారూపాఽగ్రభాగస్థా త్రిరూపా నేత్రషట్కృతః||--2-4
हर्षात् श्रीरूपिणी वामे भूरापा दक्षिणे स्थिता
दुर्गारूपाऽग्रभागस्था त्रिरूपा नेत्रषट्कतः ॥--2-4

harshAt SrIrUpiNI vAmE BUurUpA dakshiNE sthitA
durgArUpA@2graBAgasthA trirUpA nEtrashaTkata@h-2-4

With great enthusiasm, Goddess *lakshmi* took three forms simultaneously to have six eyes: 1) as *SrIrUpa* on the left side; 2) as *BUdEvi* on the right side ; 3) as *durga* upfront.

పశ్యన్త్యనన్యమనసా సౌన్దర్యాఖ్యరసాయనమ్
పిబన్త్యప్యన్వహమ్ నాపి నివృత్తా తృష్ణయాఽధునా ||--2-5

पश्यन्त्यनन्यमनसा सौन्दर्याख्यरसायनम्
पिबन्तप्यन्वहम् नापि निवृत्ता तृष्णयाऽधुना ॥--2-5

paSyantyananyamanasA saundaryAKyarasAyanam
pibantapyanvaham nApi nivR^ittA tR^ishNayA@2dhunA—2-5

SrIlakshmi dEvi, disenchanted with other things, She starts staring at the beauty of Your feet all the time. In spite of Her constantly staring at the beauty of Your graceful feet, She is not fully satisfied. She untiringly keeps on staring at the beauty of Your graceful feet, being completely immersed in the ocean of blissful happiness.

శ్రీసున్దర శ్రీనివాస నాభిస్థశ్చతురాననః
తవ పాదాంబుజే రమ్యే సౌన్దర్యే లగ్నమానసః ||--2-6

श्रीसुन्दर श्रीनिवास नाभिस्थश्चतुराननः
तव पादाम्बुजे रम्ये सौन्दर्ये लग्नमानसः ॥--2-6

SrIsundara SrInivAsa nABisthaScaturAnana@h
tava pAdAmbujE ramyE saundaryE lagnamAnasa@h-2-6
The most handsome *SrInivAsa* (one who prompts the Goddess *lakshmi* and one who is the residence for Her)! Even though, the four-faced Deity *brahma* is sitting at the most important place , the naval of Your body, He is extremely excited to see the beauty of Your Graceful feet with utmost keenness and concentration..

అష్టనేత్ర్యా దివారాత్రమ్ పశ్యన్ సౌన్దర్యమద్భుతమ్
నాలమ్ నేత్రాష్టకమితి బహురూపీ తదాఽభవత్ ||--2-7

अष्टनेत्र्या दिवारात्रम् पश्यन् सौन्दर्यमद्भुतम्
नालम् नेत्राष्टकमिति बहुरूपी तदाऽभवत् ॥--2-7

ashTanEtryA divArAtram paSyan saundaryamadButam
nAlam nEtrAshTakamiti bahurUpI tadA@2Bavat—2-7

Even tough, the four-faced Deity *brahma* is enjoying the sight of Your Gracious and handsome feet with His eight eyes, He is still not satisfied. He felt " I cannot fully enjoy the sight of Your handsome and Graceful feet with these eight eyes and hence, I should appear in several forms simultaneously to enjoy the blessed sight".

కంఠే చ కౌస్తుభమ్ నాభౌ వైకుంఠాదిత్రిధామసు
సత్యలోకే చ మేర్వాదౌ సర్వత్రచతురాననః ||--2-8

कम्ठे च कौस्तुभम् नाभौ वैकुम्ठादित्रिधामसु
सत्यलोके च मेर्वादौ सर्वत्रचतुराननः ॥--2-8

kamThE ca kaustuBam nABau vaikumThAditridhAmasu
satyalOkE ca mErvAdau sarvatracaturAnana@h-2-8
The four-faced Deity brahma, multiplies Himself to appear in different forms at the same time to enjoy the sight of Your Gracious and handsome feet through thousands of eyes: 1) as *kaustuBa maNi* (a celebrated gem appeared at the time of churning the milky ocean for obtaining immortal nectar) around Your neck; 2) as at your naval; 3) in *SvEta dvIpa, anamtAram*, and *vaikumTham* [the three abodes of *SrI vishNu*]; 4) in *satya lOka*, ..etc [i.e., in *sapta dvIpa*, the seven islands whose description is covered in *mahABAgavatam* in detail] ; 5) in *mEru* mountain, and all other places, ..etc.

తతః పాదాబ్జసౌన్దర్యరసమ్ చామృతధిక్కరమ్
ప్రీత్యా పాతుమహోరాత్రమ్ ఆస్వాద్య సుఖభోగినః ||--2-9
తృష్ణా శాన్తాఽధునా నాపి పాదసౌన్దర్యమీదృశమ్

ततः पादाब्जसौन्दर्यरसम् चामृतधिक्करम्
प्रीत्या पातुमहोरात्रम् आस्वाद्य सुखभोगिनः ॥--2-9

तृष्णा शान्ताऽधुना नापि पादसौन्दर्यमीदृशम्

tata@h pAdAbjasaundaryarasam cAmR^itadhikkaram
prItyA pAtumahOrAtram AsvAdya suKaBOgina@h —2-9
tR^ishNA SAntA@2dhunA nApi pAdasaundaryamIdR^iSam

The Deity *brahma* is not fully satisfied even after constantly looking day and night at Your Graceful and handsome feet with thousands of His eyes because the sight is so overwhelmingly blissful and enjoying which cannot even be obtained by drinking the so called immortal nectar.

శయ్యాసనాఽఽతపత్రాదిరూపీ త్వత్పాదసేవకః ||--2-10
శేషో బహుసహస్రాక్షుః సదాన్తస్థోప్యచిన్తయత్
అస్మత్స్వామ్యఙ్ఘ్రిసౌన్దర్యమ్ విచిత్రమ్ సుమనోహరమ్ ||--2-11
అదృష్టశ్రుతపూర్వమ్ చ మహాగాఢమ్ విలక్షణమ్
సులక్షణమ్ చ సన్దృశ్యమ్ జగన్మోహనమోహకమ్ ||--2-12

शय्यासनाऽऽतपत्रादिरूपी त्वत्पादसेवकः ॥--2-10
शेषो बहुसहस्राक्षुः सदान्तस्थोप्यचिन्तयत्
अस्मत्स्वाम्यम्घ्रिसौन्दर्यम् विचित्रम् सुमनोहरम् ॥--2-11
अदृष्टश्रुतपूर्वम् च महागाढम् विलक्षणम्
सुलक्षणम् च सन्दृश्यम् जगन्मोहनमोहकम् ॥--2-12

SayyAsanA@2tapatrAdirUpI tvatpAdasEvaka@h-2-10
SEshO bahusahasrAkshu@h sadAntasthOpyacintayat
asmatsvAmyamGrisaundaryam vicitram sumanOharam—2-11
adR^ishTaSrutapUrvam ca mahAgADham vilakshaNam
sulakshaNam ca sandR^iSyam jaganmOhanamOhakam-2-12

The Deity, AdiSEsha serves as the resting bed, comfortable seat, umbrella for a nice shade, the comfortable shoes as well as other comforting utilities for You. He, being very near to You, is always worshipping Your feet and enjoying the blessed sight of Your Graceful and handsome feet with His thousand eyes. Still He thinks" My Lord *SrInivAsa*'s feet are amazingly awesome, Graceful, extremely handsome and superb to look at. The sight is unique and is unbelievably incomprehensible as well as supremely sanctifying one with all the special virtues enumerated in several *purANA*s and *SastrA*s. It is inexplicably surcharged with sublime divinity and hence should be regarded with great reverence and devotion. Even the most universally mind-capturing handsome *SrInivAsa* is also disturbed by His own awesome beauty."

In the *purANA*s and *vEda SAstrA*s, the Lord is described as "*pumsAm mOhanarUpAya puNyaSlOkaya mamgaLam*".

బహూని మమ నేత్రాణి సమీపే సర్వదా హరేః
వాసశ్చేశప్రసాదేన త్వేవమ్ భాగ్యమభూన్మమః ||--2-13

बहूनि मम नेत्राणि समीपे सर्वदा हरेः
वासश्चेशप्रसादेन त्वेवम् भाग्यमभून्ममः ॥--2-13

bahUni mama nEtrANi samIpE sarvadA harE@h
vAsaScESaprasAdEna tvEvam BAgyamaBUnmama@h—2-13

The Deity AdiSEsha says "My Lord! With Your Grace I am always very close to You. It is my great fortune that am able to look at the Grace and beauty of Your lotus feet.

ఇతి సంభ్రమసంయుక్తః సర్వదాఽతిప్రియో హరేః
నేత్రైర్బహుసహస్రైశ్చ లక్ష్మీపతిపదాంబుజే ||--2-14
అసమమ్ చిత్రసౌన్దర్యమ్ దృష్ట్వా దృష్ట్వా పునఃపునః

మహానన్దామ్బుధౌ మగ్న ఏవమ్ మేనే ఫణీ తదా ||--2-15
इति संभ्रमसंयुक्तः सर्वदाऽतिप्रियो हरेः
नेत्तैर्बहुसहस्रैश्च लक्ष्मीपतिपदाम्बुजे ॥--2-14
असमम् चित्रसौन्दर्यम् दृष्ट्वा दृष्ट्वा पुनःपुनः
महानन्दाम्बुधौ मग्न एवम् मेने फणि तदा ॥--2-15

iti samBramasamyukta@h sarvadA@2tipriyO harE@h
nEtrairbahusahasraiSca lakshmIpatipadAmbujE-2-14
asamam citrasaundaryam dR^ishTvA dR^ishTvA puna@h puna@h
mahAnamdAmbudhau magna Evam mEnE PaNi tadA —2-15

AdiSEsha, who is dear and near to *SrIhari*, keeps on enjoying again and again the sight of the Grace and beauty of the blessed feet of You, the husband of the Goddess *lakshmi*. Thus. the great serpent king *AdiSEsha* who is immensely happy to see Your blessed feet with His thousand eyes thinks:

వసామ్యహమ్ సదై వాత్ర పాదమూలే చ మత్పతేః
వైకుంఠమ్ వా న గచ్ఛామి త్యక్త్వా విష్ణుపదాంబుజే ||--2-16
वसाम्यहम् सदै वात्र पादमूले च मत्पतेः
वैकुम्ठम् वा न गच्छामि त्यक्त्वा विष्णुपदाम्बुजे ॥--2-16

vasAmyaham sadai vAtra pAdamUlE ca matpatE@h
vaikumTham vA na gacCAmi tyaktvA vishNupadAmbujE-2-16

AdiSEsha thinks: " I will not leave the blessed feet my Lord *SrInivAsa* and go to *vaikumTham*. I will stay here at the feet of my Lord to serve as: a resting bed, a comfortable seat, comforting shoes as well as a mountain (*SEshAdri*) in order to be a residing place for my Lord".

యస్త్వానన్దో భవేన్నిత్యమ్ పాదసౌన్దర్యదర్శనాత్
వైకుంఠ ఈదృశానన్దః కైవల్యేపి న విద్యతే ||--2-17
यस्त्वानन्दो भवेन्नित्यम् पादसौन्दर्यदर्शनात्
वैकुम्ठ ईदृशानन्दः कैवल्येपि न विद्यते ॥--2-17

yastvAnandO BavEnnityam pAdasaundaryadarSanAt
vaikumTha IdR^iSAnanda@h kaivalyEpi na vidyatE—2-17

" The amount of bliss and happiness, I get by seeing the Grace and beauty of Your blessed feet, cannot be obtained even at the great place *vaikumTham*, the so called place of peace and quietness ."

పాతాళమాత్రమ్ గన్తవ్యమ్ పాదమూలమ్ యతో హరేః
న స్థాస్యామి క్షణమపి యత్సౌన్దర్యామృతమ్ వినా ||--2-18
पाताळमात्रम् गन्तव्यम् पादमूलम् यतो हरेः
न स्थास्यामि क्षणमपि यत्सौन्दर्यामृतम् विना ॥–2-18

pAtALamAtram gantavyam pAdamUlam yatO harE@h
na sthAsyAmi kshaNamapi yatsaundaryAmR^itam vinA-2-18

"The *pAtALa lOka* is under the feet of the Lord *SrIhari* and hence, if stay in *pAtALam*, I can see the Grace and beauty of my Lord's feet but I cannot even think of leaving my Lord's feet for a split second."

ఇతి నిశ్చిత్య నాగేన్ద్రః పాదసౌన్దర్యమోహితః
యత్ర యత్రేన్దిరేశస్య పాదమూలమ్ ప్రవర్తతే ||--2-19
తత్ర తత్ర సదా పాదసౌన్దర్యామృతపాయ్యభూత్
इति निश्चित्य नागेन्द्रः पादसौन्दर्यमोहितः
यत्र यत्रेन्दिरेशस्य पादमूलम् प्रवर्तते ॥–2-19

तत्र तत्र सदा पादसौन्दर्यामृतपाय्यभूत्
iti niscitya nAgEndra@h pAdasaundaryamOhita@h
yatra yatrEndirESasya pAdamUlam pravartatE—2-19
tatra tatra sadA pAdasaundaryAmR^itapAyyaBUt

Thus, the determined serpent king, *AdiSEsha* is very much lured by the Grace and beauty of the Lord *SrInivAsa*'s feet. *AdiSEsha* keeps on lingering around the places wherever the Lord *SrInivAsa* moves in order to have bliss and happiness from the Lord's handsome feet.

అథాచిన్తయదేవమ్ హి శంకరో లోకశంకరః ||--2-20

अथाचिन्तयदेवम् हि शंकरो लोकशंकरः ॥--2-20

athAcintayadEvam hi SamkarO lOkaSamkara@h -2-20
Regarding the Grace and beauty of the Lord *SrInivAsa*'s feet, the Deity *Siva* who provides prosperity to the world, thinks in the following manner:
శేషస్య కిమహో భాగ్యమ్ శేషాగేశ ప్రసాదజమ్
బహునేత్రాణి త్వత్పాదసౌన్దర్యామృతసేవనమ్ ||--2-21
शेषस्य किमहो भाग्यम् शेषागेश प्रसादजम्
बहुनेत्राणि त्वत्पादसौन्दर्यामृतसेवनम् ॥--2-21
SEshasya kimahO BAgyam SEshAgESa prasAdajam
padmamAlin padmanEtra padmABayadarAriBR^it—2-21

The Deity *Siva* thinks "With the blessings of the Lord *SrInivAsa*, the resident of the *SEshAdri, AdiSEsha* is able to enjoy the blessed sight of the Lord's feet, being near to the Lord."

ఏతద్ద్వయమ్ దుర్లభమ్ మే త్రినేత్రత్వాదహో బత
భావిజన్మని శేషత్వప్రాప్త్యర్థమ్ వా మహత్తపః ||--2-22
కరోమీత్యతివైరాగ్యాత్ శంభుః కైలాసగో ऽభవత్
एतद्द्वयम् दुर्लभम् मे त्रिनेत्रत्वादहो बत
भाविजन्मनि शेषत्वप्राप्त्यर्थम् वा महत्तपः ॥--2-22
करोमीत्यतिवैराग्यात् शम्भुः कैलासगोऽभवत्

Etadvayam durlaBam mE trinEtratvAdahO bata
BAvijanmani SEshatvaprAptyartham vA mahattapa@h -2-22
karOmItyativairAgyAt SamBu@h kailAsagO@2Bavat
Siva thinks" I do not have the advantage of *AdiSEsha* as I have only three eyes and I am also away from the Lord *SrInivAsa*. What a loss! I will do sincere tapas (austerity, meditation and penance) in order to get the position of *AdiSEsha* at least in my next birth."
శ్రీవేంకటేశేన్దిరేశ జిష్ణుస్తవ ముఖాంబుజాత్ ||--2-23
జాతస్సహస్రనయనోऽప్యేవమ్ తవ పదాంబుజే
అదృశ్యాశ్చర్యసౌందర్యమ్ సంపశ్యన్నప్యహర్నిశమ్ ||--2-24
ఇత్యచిన్తయదత్యన్తమ్ పాదసౌన్దర్య మోహితః
అమృతస్య పురా పానే మే నాభూదీదృశమ్ సుఖమ్ ||--2-25
श्रीवेंकटेशेन्दिरेश जिष्णुस्तव मुखाम्बुजात् ॥--2-23

जातस्सहस्रनयनोऽप्येवम् तव पदाम्बुजे

अदृश्याश्चर्यसौन्दर्यम् संपश्यन्नप्यहर्निशम् ॥--2-24

इत्यचिन्तयदत्यन्तम् पादसौन्दर्य मोहितः
अमृतस्य पुरा पाने मे नाभूदीदृशम् सुखम् ॥--2-25

SrIvEmkaTESEndirESa jishNustava muKAmbujAt—2-23
jAtassahasranayanO@2pyEvam tava padAmbujE
adR^iSyAScaryasaundaryam sampaSyannapyaharniSam-2-24
ityacintayadatyantam pAdasaundarya mOhita@h
amR^itasya purA pAnE mE nABUdIdR^iSam suKam—2-25
O Lord! You are the *vEmkaTAcalapti, lakshmIpati* and *SrIvEmkaTESa. Indra,* born from Your all pervading lotus-like face, has thousand eyes. The thousand eyed *Indra* is seeing the Grace and beauty of your feet day and night. Yet the Deity Indra, mystified and lured by the Grace and beauty of your feet, thinks “I did not get such a bliss and happiness earlier when I drank the immortal nectar.”

సౌందర్యమతిసామీప్యదోషాత్ సమ్యఙ్ న దృశ్యతే
ఇతో ఽప్యతిశయానందః కించిద్వ్యవహితే భవేత్ ||--2-26
सौन्दर्यमतिसामीप्यदोषात् सम्यञ् न दृश्यते
इतोऽप्यतिशयानंदः किंचिद्व्यवहिते भवेत् ॥--2-26

saundaryamatisAmIpyadOshAt samya~m na dR^iSyatE
itO@2pyatiSayAnamda@h kimcidvyavahitE BavEt -2-26
Seeing the beauty and Grace of Your feet, the Deity *Indra* is thinking" Even though the forehead is close to the eyes, it cannot see the eyes due to its proximity to the eyes. For the same reason, in order to appreciate the beauty and Grace of Your feet, I will rather not stay so close to you."
అతః స్వర్గస్థోఽనిమిషస్తావన్నేత్రై రహర్నిశమ్
వీక్ష్యే యావదలంబుద్ధిః తతో మత్ స్థానమావ్రజే ||--2-27
अतः स्वर्गस्थोऽनिमिषस्तावन्नेत्रै रहर्निशम्
वीक्ष्ये यावदलंबुद्धिः ततो मत् स्थानमाव्रजे ॥--2-27

ata@h svargasthO@2nimishastAvannEtrai raharniSam
vIkshyE yAvadalambuddhi@h tatO mat sthAnamAvrajE -2-27
Thus thinking, *Indra* respectfully wants to stay away in *svargalOkam*. He starts staring at your feet spellbound through His thousand eyes with unbounded excitement. He continues to stare at Your feet till He feels "This is good enough – (that state may not happen perhaps)" so that He finally can go back to *SvargalOkam*.
ఇతి స్వర్గగతస్యాపి యావన్నేత్రైః శ్రియఃపతే
త్వత్తేజఃపుంజపాదాబ్జ సౌన్దర్యామృతపాయినః ||--2-28
తృష్ణా శాన్తా ఽధునా నాపి తస్మాత్ స్వర్గే స్థిరా స్థితిః
इति स्वर्गगतस्यापि यावन्नेत्रैः श्रियःपते
त्वत्तेजःपुंजपादाब्ज सौन्दर्यामृतपायिनः॥--2-28
तृष्णा शान्ताऽधुना नापि तस्मात् स्वर्गे स्थिरा स्थितिः

iti svargagatasyApi yAvannEtrai@h Sriya@hpatE
tvattEja@hpumjapAdAbja saundaryAmR^itapAyina@h -2-28
tR^ishNA SantA@2dhunA nApi tasmAt svargE sthirA sthiti@h
"O *lakhmIpati*, *SrIvEmkaTESa*, even after coming to *svargalOkam*, I am feasting my thousand eyes by staring at the beauty and Grace of Your feet. Hence, I am staying afoot at *svargalOkam* and hoping to get contentment and happiness by looking at Your feet in due course".
శ్రీశ తే పాదసౌన్దర్యమ్ లేఖానామ్ మహతామపి ||--2-29
యద్యేవమ్ దుర్లభమభూత్ ఇతరేషామ్ తు కా కథా
श्रीश ते पादसौन्दर्यम् लेखानाम् महतामपि ॥--2-29
यद्येवम् दुर्लभमभूत् इतरेषाम् तु का कथा

SrISa tE pAdasaundaryam lEKAnAm mahatAmapi -2-29
yadyEvam durlaBamaBUt itarEshAm tu kA
"O *lakshmIpati*! If it is that difficult even for the Great Deities like *Indra* to appreciate the beauty and Grace of Your feet, then it is not conceivable and comprehensible for an ordinary fellow like me.", thus *dEvaSarma* thinks.
విష్ణో తే పాదరేఖాణామ్ మాహాత్మ్యమ్ లోకపావనమ్ ||--2-30
విజ్ఞాపనమ్ కరిష్యామి హ్యపరాధమ్ క్షమస్వ మే

विष्णो ते पादरेखाणाम् माहात्म्यम् लोकपावनम्॥--2-30
विज्ञापनम् करिष्यामि ह्यपराधम् क्षमस्व मे
vishNO tE pAdarEKANAm mAhAtmayam lOkapAvanam-2-30
vij~nApanam karishyAmi hyaparAdham kshamasva mE
The devotee *dEvaSarma* says "O *vishNumUrti*! The Grace of the icons (*rEKAs*) in your feet purifies all the *lOkAs*. I will try to describe some of the great features associated with those lines. Please forgive my sins".

పాదమాహాత్మ్యశ్రోతౄణామ్ భక్తానామ్ భక్తవత్సల ||--2-31
మహాऽజ్ఞానతమో భిత్వా కృత్వా జ్ఞానప్రకాశనమ్
త్వన్మార్గదర్శనార్థాయ చక్రరేఖామ్ పదేऽధరః ||--2-32
पादमाहात्म्यश्रोतॄणाम् भक्तानाम् भक्तवत्सल॥--2-31
महाऽज्ञानतमो भित्वा कृत्वा ज्ञानप्रकाशनम्
त्वन्मार्गदर्शनार्थाय चक्ररेखाम् पदेऽधरः॥--2-32
pAdamAhAtmyaSrOtR^INAm BaktAnam Baktavatsala-2-31
mahA@2j~nAnatamO BitvA kR^itvA j~nAnaprakASanam
tvanmArgadarSanArtham cakrarEKAnAm padE@2dhara@h -2-32
O *SrInivAsa*, the best wisher of the devotees! You will wipe out the ignorance (the black-out of one's true self) of the devotees who hear the grace of Your blessed feet. Subsequently, You bless them with true knowledge leading to the right approach-way to *vaikumTham*, the ultimate liberation.

In order to confirm that You indeed grant the knowledge of the above mentioned items, You are having the icon of *cakra* in your feet.

పాదమాహాత్మ్య మన్త్రూణామ్ సాంగవేదచతుష్టయమ్
ఇతిహాసపురాణాని మంత్రోపనిషదాత్మకాః ||--2-33
సర్వవిద్యా దదామీతి దర రేఖామ్ పదేऽధరః
पादमाहात्म्य मन्तॄणाम् सांगवेदचतुष्टयम्
इतिहासपुराणानि मन्त्रोपनिषदात्मकाः॥--2-33
सर्वविद्या ददामीति दर रेखाम् पदेऽधरः
pAdamAhAtmya mantR^INAm sAmgavEdacatushTayam
itihAsapurANAni mantrOpanishadAtmakA@h -2-33
sarvavidyA dadAmIti dara rEKAm padE@2dhara@h
By praising and remembering the Grace of Your blessed feet all the time, one effortlessly derives the complete knowledge of all the *vEdAs*, *upavEdAs*, *upanishats* and *purANAs* :

1) Four *vEdAs* with all the six facets like *Siksha, vyAkaraNa, Camdas, niruktam, kalpam* and *jyOtisham* (please read the *vEdAmga sArAmSam* for details)
2) Four *upavEdAs* like *AyurvEda, dhanurvEda, gAmdharva* and *artha SAstra*
3) Eighteen purANAs
4) *Upanishats*

In order to confirm that You indeed grant the knowledge of the above mentioned items, You are having the icon of *SamKam* in your feet.

According to *SrImadBAgavatam* (fourth Chapter), when the child *dhR^iva* worshipped the Lord, He touched the head of the child with *SamKam* and immediately, the innocent child *dhR^iva* possessed full knowledge of all the *vEdAs*, *upavEdAs*, *upanishats* and *purANAs*.

పాదమాహాత్మ్యధ్యాతౄణామ్ ఉపద్రవకరాన్ ఖలాన్ ||--2-34
దైత్యరక్షఃపిశాచీదీన్ కూష్మాండబ్రహ్మరాక్షసాన్
సంమూర్ఛయామీతి హరే గదారేఖామ్ పదేऽధరః ||--2-35

पादमाहात्म्यध्यातॄणाम् उपद्रवकरान् खलान्॥--2-34
दैत्यरक्षःपिशाचीदीन् कूष्मांडब्रह्मराक्षसान्
संचूर्णयामीति हरे गदारेखाम् पदेऽधरः॥--2-35

pAdamAhAtmyadhyAtR^INAm upadravakarAn KalAn -2-34
daityaraksha@hpiSAcIdIn kUshmAmDabrahmarAkshasAn
samcUrNayAmIti harE gadArEKAm padE@2dhara@h -2-35
O *SrIhari*! You do put an end to all the evils! All types of demons and devils try to give trouble to the devotees who are indulged in praising and remembering the Grace of Your blessed feet all the time. In order to explicitly announce that You are determined to destroy all types of such devils and demons, You are having the icon of *gada* in Your feet.

The word *hari* means one who destroys all the evils and evil doers. One can find similar *SlOkAs* in the *SrImadBAgavatam*, 6th Chapter as well as in the 35th Chapter of *vishNurahaSyam.*

పాదమాహాత్మ్యవక్తౄణామ్ ఉత్తమే మందిరే సదా
పద్మయా భార్యయా సాకమ్ పద్మజేన సుతేన చ ॥--2-36
కుటుంబీ పద్మనాభోఽహమ్ వసామీత్యేవ సూచయాన్
పద్మరేఖామ్ పాదపద్మే పద్మేశ త్వమ్ ధరన్నసి ॥--2-37

पादमाहात्म्यवक्तॄणाम् उत्तमे मन्दिरे सदा
पद्मया भार्यया साकम् पद्मजेन सुतेन च॥--2-36
कुटुम्बी पद्मनाभोऽहम् वसामीत्येन सूचयान्
पद्मरेखाम् पादपद्मे पद्मेश त्वम् धरन्नसि॥--2-37

pAdamAhAtmyavaktR^INAm uttamE mandirE sadA
padmayA BAryayA sAkam padmajEna matEna ca -2-36
kuTumbI padmanABO@2ham vasAmItyEva sUcyAn
padmarEKAm pAdapadmE padmESa tvam dharannasi -2-37
O *lakshmIpati*, the Lord having a lotus flower in your naval! You are having the icon of *padma* (lotus) in your feet to indicate,
1) Your beloved wife *lakshm*i, 2) Your beloved son *brahma* is resident in the lotus flower located in your naval, and 3) vAyu dEva,
that those who propagate the Grace of Your blessed feet will always be residing in the blessed houses of prosperity and goodwill.

విరజా మానససరో ధనుష్కోటీ మహాఘహృత్
గంగాదిసర్వతీర్థాని త్వత్పాదాబ్జే వసంతి హి ॥--2-38

विरजा मानससरो धनुष्कोटी महाघहृत्
गंगादिसर्वतीर्थानि त्वत्पादाब्जे वसंति हि॥--2-38

virajA mAnasasarO dhanushkOTI mahAGahR^it
gamgAdisarvatIrthAni tvatpAdAbjE vasamti hi -2-38
The *virajA tIrtham, mAnasa sarOvaram, dhanushkOTi* and *ganga*, the great and sacred water flows are resident in Your lotus feet and from Your blessed lotus feet they flow down to the earth to yield prosperity to all the living beings on the earth.

సహస్రపత్రపూర్వాణి జాయన్తే తేషు నిత్యశః
ఇతి సూచయితుమ్ పాదే పద్మరేఖామ్ ధరన్నసి ॥--2-39

सहस्रपत्रपूर्वाणि जायन्ते तेषु नित्यशः
इति सूचयितम् पादे पद्मरेखाम् धरन्नसि॥--2-39

sahasrapatrapUrvANi jAyantE tEshu nityaSa@h
iti sUcayitam pAdE padmarEKAm dharannasi -2-39

In those water flows, red lotus flowers with thousand petals and other types of lotus flowers as well as other fragrant flowers are blossoming always In order to indicate these features, You are having an icon of *padma* in Your feet.

పద్మా హృత్పద్మసంస్థాఽపి పాదపద్మస్య మూలగా
పశ్యంతీ నేత్రపద్మాభ్యామ్ త్వత్సౌందర్యమలౌకికమ్ ||--2-40
ధ్యాయంతీ చ స్వహృత్పద్మే త్వన్మాహాత్మ్యమ్ శ్రుతీరితమ్
భజంతీ కరపద్మాభ్యామ్ స్వాంకేఽర్చనకరీ సదా ||--2-41
ఇతి సూచయితమ్ పాదే పద్మరేఖామ్ ధరన్నసి

पद्मा हृत्पद्मसंस्थाऽपि पादपद्मस्य मूलगा
पश्यंती नेत्रपद्माभ्याम् त्वत्सौन्दर्यमलौकिकम्॥--2-40
ध्यायंती च स्वहृत्पद्मे त्वन्माहात्मयम् श्रुतीरितम्
भजंती करपद्माभ्याम् स्वांकेऽर्चनकरी सदा।--2-41
इति सूचयितम् पादे पद्मरेखाम् धरन्नसि

padmA hR^itpadmasamsthA@2pi pAdapadmasya mUlagA
paSyamtI nEtrapadmAByAm tvatsaundarymalaukikam -2-40
dhyAyamtI ca svahR^itpadmE tvanmAhAtmyam SrutIritam
BajamtI karapadmAByAm svAmkE@2rcanakarI sadA -2-41
Iti sUcayitam pAdE padmarEKAm dharannasi

O svAmi! SrIlakshmi, who is residing in the form of lotus flower in Your heart, who is known by the blessed name *padma* (lotus), always stares at Your blessed lotus feet with Her lotus-like heart and soul. She keeps on looking at Your blessed handsome and Graceful feet totally amazed and with unabated interest. She always adores in Her heart, the Grace and beauty of Your blessed lotus feet which are well praised and well proclaimed by the *vEdAs.* She keeps Your lotus feet on Her thighs and worships them with Her lotus-like hands. In order to indicate all these aspects, You are having the icon of *padma* in Your blessed feet.

పాదపంకజమాహాత్మ్యమ్ లిఖిత్వైవ స్వహస్తతః ||--2-42
దాతౄణామ్ వైష్ణవాగ్ర్యేభ్యో మహాఘౌఘాద్రిభేదనమ్
కరోమీతి జ్ఞాపనాయ వజ్రరేఖామ్ పదేఽధరః ||--2-43

पादपंकजमाहात्म्यम् लिखित्वैव स्वहस्ततः॥--2-42
दातॄणाम् वैष्णवाग्रेभ्यो महाघौघाद्रिभेदनम्
करोमीति ज्ञापनाय वज्ररेखाम् पदेऽधरः॥--2-43

pAdapamkajamAhAtmyam liKitvaiva svahastata@h -2-42
dAtR^INAm vaishNavAgrEByO mahAGauGAdriBEdanam
karOmIti j~nApanAya vajrarEKAm padE@2dhara@h -2-43

The great souls, who have the wise knowledge of the *vishNu tattva,* who propagate the Grace and beauty of Your blessed feet via literature and other means, are always liberated from all types of sins and bondages by Your Grace. In order to indicate this aspect, You are having the icon of *vajra* (Diamond) in Your feet.

The bondages and sins are not trivial. They are insurmountable like huge hills. Such gigantic hill-like obstacles can only be destroyed by *vajrAyudha* (Diamond sword of *imdra*). That is the reason, You are having the icon *vajra* in Your feet to assert that You will put an end to all the bondages and sins if the Grace and beauty of Your blessed feet are praised and proclaimed via literature and other means.

మాహాత్మ్యమర్చకానామ్ తు గజాన్ కామాదిసంజ్ఞితాన్
అదమ్యాన్ దయయామీతి హ్యంకుశాఖ్యామ్ పదేఽధరః||--2-44

माहात्मयमर्चकानाम् तु गजान् कामादिसंज्ञितान्
अदम्यान् दमयामीति ह्यंकुशाख्याम् पदेऽधरः ॥--2-44

mAhAtmyamarcakAnAm tu gajAn kAmAdisamj~nitAn
adamyAn dayayAmIti hyamkuSAKyAm padE@2dhara@h -2-44

You will give strength and will power to the devotees, who worship and praise the Grace and beauty of Your blessed lotus feet, in order to arrest the mighty evils like desire, anger, lust, greediness, jealousy and snobbish-like pride and prejudice. To indicate this aspect, You are having an icon *amkuSam* (A rod used to control) in Your feet.

శ్రుత్వాఽఽదరేణ సంతుష్టాన్ భక్తాన్ ధ్వజవదుచ్ఛ్రితాన్
కరోమీతి జ్ఞాపనాయ ధ్వజరేఖామ్ పదేఽధరః ॥--2-45

श्रुत्वाऽऽदरेण संतुष्टान् भक्तान् ध्वजवदुच्छ्रितान्
करोमीति ज्ञापनाय ध्वजरेखाम् पदेऽधरः ॥--2-45

SrutvA@2@2darENa samtushTAn BaktAn dhvajavaducCritAn
karOmIti j~nApanAya dhvajarEKAm padE@2dhara@h -2-45

Those, who hear the Grace and beauty of Your feet with sincerity and devotion, are blessed by You with steadfast prosperity like a long pillar-like banner. To indicate this aspect, You are having an icon *dhvajam* in Your feet.

అబగ్నీ రసభోఽహంకృన్మహత్తత్త్వగుణత్రయైః
క్రమాద్దశగుణై రండమావృతమ్ పరమాద్భుతమ్ ॥--2-46
యన్నఖాగ్రాదినిర్భిన్నమ్ త్వత్పాదమ్ కోఽనువర్ణయేత్

abagnI rasaBO@2hamkR^inmahattattvaguNatrayai@h
kramabdaSaguNai ramDamAvR^itam paramAdButam -2-46
yannaKAgrAdinirBinnam tvatpAdam kO@2nivaraNayEt

The sphere-like universe is surrounded by nine sheaths like, water, fire, air, ether (*AkASam*), pride (*ahamkAra tattvam*), *mahattattvam* as well as by the *triguNas*. The size of each sheath increases by 10 times the previous one (see *SrImadBAgavatam* Chapter 5). Such a strong fort like universe is simply cracked when touched by the tip of the nail of the finger of Your feet. Who can dare to describe the greatness of Your feet?

శేషో మహత్తపస్తప్త్వా త్వామారాధ్య జగత్పతిమ్ ॥--2-47
త్వత్ప్రసాదాన్మహాభాగ్యమ్ యద్యప్యాప సుదుర్లభమ్
శయ్యాసనమ్ పాదుకే చ హ్యాతపత్రమభూత్తవ ॥--2-48

शेषो महत्तपस्तप्त्वा त्वामाराध्य जगत्पतिम् --2-47
त्वत्प्रसादान्महाभाग्यम् यद्यप्याप सुदुर्लभम्
शय्यासनम् पादुके च ह्यातपत्रमभूत्तव ॥--2-48

SEshO mahattapastaptvA tvmArAdhya jagatpatim -2-47
tvatprasAdAnmahABAgyam yadyapyApa sudurlaBam
SayyAsanam pAdukE ca hyAtapatramaBUttava -2-48

O *jagatpati*! After doing intense *tapas* (austerity, meditation and penance), with Your Grace, *AdiSEsha* obtained four forms like a resting bed, a comfortable seat, an umbrella and comforting shoes for You. This is all due to the devotional service for You. Even the Deities like *indra, garuDa* and *rudra* could not obtain such a Grace.

తత్సుఖమ్ తు రమా దృష్ట్వా మేనే శేషైకభాజనమ్
అహోమేవానుభోక్ష్యామి మత్పతేరంగజమ్ సుఖమ్ ॥--2-49
ఆతపత్రేణ యత్ప్రాప్యమ్ పాదుకాభ్యామ్ చ యత్సుఖమ్
సర్వమ్ భాగ్యమ్ మమైవస్యాదితి వక్షస్థితాఽపి సా ॥--2-50

तत्सुखम् तु रमा दृष्ट्वा मेने शेषैकभाजनम्
अहामेवानुभोक्ष्यामि मत्पतेरंगजम् सुखम् ॥ --2-49
आतपत्रेण यत्प्राप्यम् पादुकाभ्याम् च यत्सुखम्
सर्वम् भाग्यम् ममैवस्यादिति वक्षस्थिताऽपि सा ॥ --2-50

tatsuKam tu ramA dR^ishTvA mEnE SEshikaBAjanam
ahamEvAnuBOkshyAmi matpatEramgajam suKam -2-49
AtapatrENa yatprApyam pAdukAByAm ca yatsuKam
sarvam BAgyam mamaivasyAditi vakshasthitA@2pi sA -2-50

After seeing the Grace shown by the Lord on *AdiSEsha* due to the service to the Lord, The Goddess *lakshmi* thought "Why *AdiSEsha* alone should get such Grace—Is it due to the proximity of *AdiSEsha* to my husband?"

AdiSEsha is the umbrella for the Lord from top to the bottom of the Lord *vishNu* and hence, gets the utmost Grace from the Lord who is pleased with the shade given by the umbrella.

The Goddess *lakshmi,* who is residing in the heart of the Lord, decided to obtain all such indescribable Grace from the Lord.

వైకుంఠాదిషు లోకేషు చతుర్దశసు వై తథా
బ్రహ్మాండాంతర్బహిశ్చాపి సర్వహృత్కమలేష్వపి ||--2-51
वैकुंठादिषु लोकेषु चतुर्दशसु वै तथा
ब्रह्माण्डांतर्बहिश्चापि सर्वहृत्कमलेष्वपि ||--2-51
vaikumThAdishu lOkEshu caturdaSasu vai tathA
brahmANDAmtarbahiScApi sarvahR^itkamalEshvapi—2-51

The Goddess *lakshmi* is thinking "I will stay along with My Lord *SrInivAsa* in the *vaikumThAdi trilOkAs* (*SvEta dvIpam, anamtAsana,* and *vaikumTham* , the best places of ultimate of destiny for the liberated souls), in the fourteen other *lOkAs* and in the entire universe as well as in the hearts of all the beings."
సంస్థితో భగవాన్యత్ర వసేఽహమ్ తత్ర తత్ర హి
క్రీడావనమభూన్మందవాయుగంధాదిరంజితమ్ ||--2-52
संस्थितो भगवान्यत्र वसेऽहम् तत्र तत्र हि
क्रीडावनमभून्मंदवायुगंधादिरंजितम् ||--2-52
samsthitO BagavAnyatra vasE@2ham tatra tatra hi
krIDAvanamaBUnmamdavAyugamdhAdiramjitam-2-52
Thus thinking *lakshmi* decided " I will stay along with the Lord all the time in all the places wherever He resides". Hence, She took the form of a captivating fragrant air, and fragrant smelling small petals, *kastUri* (an Indian scent like musk) and camphor-smelling as well as amorous gardens and romantic playgrounds".
మల్లికాకేతకీజాతీచంపకాకుసుమాన్వితమ్
ఖర్జూరపనసద్రాక్షా కదళీనారికేళకైః ||--2-53
బదరీమాతులుంగైశ్చ కపిత్థైశ్చూతదాడిమైః
జంబూజంబీరక్రముక ప్రముఖైః ఫలదాయకైః||--2-54
పారిజాతైః కల్పవృక్షైరత్యన్త ఫలదాయకైః
శ్రీచందనేక్షుమందారైః సంకులమ్ మధుకాదిభిః ||--2-55
मल्लिकाकेतकीजातीचंपकाकुसुमान्वितम्
खर्जूरपनसद्राक्षा कदळीनारिकेळकैः ||--2-53
बदरीमातुलुंगैश्च कपित्थैश्चूतदाडिमैः
जंबूजंबीरक्रमुक प्रमुखैः फलदायकैः ||--2-54
पारिजातैः कल्पवृक्षैरत्यन्त फलदायकैः
श्रीचन्दनेक्षुमन्दारैः संकुलम् मधुकादिभिः ||--2-55
mallikAkEtakIjAtIcampakAkusumAnvitam
KarjUrapanasadrAkshA kadaLIkELakai@h—2-53
badarImAtulumgaiSca kapitthaScUtadADimai@h
jambUjambIrakramuka pramuKai phaladAyakai@h--2-54
pArijAtai@h kalpavR^ikshairatyanta phaladAyakai@h
SrIcandanEkshumandarai@h samkulam madhukAdibhi@h--2-55

These three *SlOkAs* describe the amorous gardens and romantic playgrounds which are the forms of the Goddess *lakshmi* (i.e. popularly known as *vanalakshmi*) and these forms are: The most fragrant smellig flowers like jasmine, etc.; the trees with the sweetest and delicious fruits like dates, figs, mangoes, jack fruits, etc.; *parijAtam, kalpa vR^iksham, SrIcandanam* (sandal wood), etc., sugarcane, etc.

తస్మిన్ సరః స్వచ్ఛనీరమ్ స్వర్ణసోపానమండితమ్

నవరత్నాభకమలైః సువర్ణాభకుశేశయైః ||--2-56
పీతవర్ణైరుత్పలైశ్చ రక్తనీలోత్పలాంచితమ్
మీనకచ్ఛపహంసాఢ్యమ్ మత్తషట్పదనాదితమ్ ||--2-57
तस्मिन् सरः स्वच्छनीरम् स्वर्णसोपानमण्डितम्
नवरत्नाभकमलैः सुवर्णाभकुशेशयैः ॥--2-56
पीतवर्णैरुत्पलैश्च रक्तनीलोत्पलांचितम्
मीनकच्छपहंसाढ्यम् मत्तषट्पदनादितम् ॥--2-57

tasmin sara@h svacCanIram svarNasOpAnamaNDitam
navaratnABakamalai@h suvarNABakuSESayai@h—2-56
pItavarNairutpalaiSca raktanIlOtpalAmcitam
mInakacCapahamsADhyam mattashaTpadanAditam—2-57

In that amorous gardens and romantic playgrounds, Goddess *lakshmi* took the form of a beautiful lakes with golden steps and pure water. In those lakes, She took the forms of yellow, blue and red lotus flowers with hundred to thousand petals. In those lakes, She also took the forms of fishes, tartoises, swans, and as honey sucking bees. The Lord takes rest in such places and hence, Lakshmi took those forms.

తత్ర రత్నమయమ్ క్రీడామణ్డపమ్ చాభవద్రమా
దివ్యరత్నమయమ్ తేజఃపుంజపీఠమభూన్ముదా||--2-58
तत्र रत्नमयम् क्रीडामण्डपम् चाभवद्रमा
दिव्यरत्नमयम् तेजःपुंजपीठमभून्मुदा ॥--2-58

tatra ratnamayam krIDAmaNDapam cABavadramA
divyaratnamayam tEja@hpumjapIThamaBUnmudA-2-58

In the center of those lakes, She took the form of diamond studded platform to play with the Lord and She took the form of golden seats in the lakes, the seating places for the Lord.

తత్ర త్వామర్చయన్త్యంబా షోడశైరుపచారకైః
పాయసాన్నమ్ వ్యంజనాది పంచభక్ష్యామృతాని చః ||--2-59
నూతనాని పవిత్రాణి నానారుచిఫలాని చ
ఆర్ద్రకాదీని మూలాని స్వాదూదమ్ స్వర్ణపాత్రకే ||--2-60
तत्र त्वामर्चयन्त्यंबा षोडशैरुपचारकैः
पायसान्नम् व्यंजनादि पंचभक्ष्यामृतानि चः ॥--2-59
नूतनानि पवित्राणि नानारुचिफलानि च
आर्द्रकादीनि मूलानि स्वादूदम् स्वर्णपात्रके ॥--2-60

tatra tvAmarcayantyambA shODaSairupacArakai@h
pAyasAnnam vyamjanAdi pamcaBakshyAmR^itAni --2-59
nUtAnAni pavitrANi nAnAruciphalAni ca
ArdrakAdIni mUlAni svAdUdam svarNapAtrakE—2-60

The Mother of the *lOkAs*, *lakshmi*, worships the You the Lord, (seated in those diamond studded seats), in sixteen ways (*shODashOpacAra pUjAs*) and She offers You rice pudding (*pAyasam*), cooked rice, five types of curries, five types of snacks, five types of nectars, five types of roots like carrot, potatoes, etc. She also offers You the purest and fresh fruits like grapes, coconuts, bananas, mangoes, dates, etc. She also offers You ginger and other roots like peanuts, etc. and pure and delicious water in golden pots. She offers You all these and serves You even though You are always contented and happy. She offers You every thing, perhaps thinking “You are every thing and because of You every thing exists. Hence, I serve You and surrender every thing to You” .

నిత్యతృప్తాయార్పయన్తీ పూర్ణకామాయ చాదరాత్
ఈరాంకసర్వసారాయ సర్వసారాత్మికా స్వయమ్ ||--2-61
नित्यतृप्तायार्पयन्ती पूर्णकामाय चादरात्
ईरांकसर्वसाराय सर्वसारात्मिका स्वयम् ॥--2-61
nityatR^iptAyArpayantI pUrNakAmAya cAdarAt
IrAmkasarvasArAya sarvasArAtmikA svayam—2-61
You have *lakshm,i* the inseparable form of all the things (*sarva sampada*s) at Your heart, and have *vAyudEva* as a son in Your lap. You are the greatest and best person. You are a complete personality with contentment all the time with fully fulfilled desires. Yet, She is offering You all types of sweet delicious edible foods with devotion and sincerity to win Your Grace all the time.
అథాత్మానమ్ కల్పయన్తీ డోలామంచమ్ మనోహరమ్
సువర్ణశృంఖలాలంబమ్ సువిశాలమ్ సులక్షణమ్ ||--2-62
ప్రవాలపాదసంయుక్తమ్ సువజ్రఫలకైర్వృతమ్
ఓతప్రోతైః స్వర్ణపట్టైః మాణిక్యస్తబకావృతమ్ ||--2-63
జాంబూనద వితానాఢ్యమ్ ముక్తాస్తబకరంజితమ్
अथात्मानम् कल्पयन्ती डोलामंचम् मनोहरम्
सुवर्णशृंखलालंबम् सुविशालम् सुलक्षणम् ॥--2-62
प्रवालपादसंयुक्तम् सुवज्रफलकैर्वृतम्
ओतप्रोतैः स्वर्णपट्टैः माणिक्यस्तबकावृतम ॥--2-63
जांबूनद वितानाढ्यम् मुक्तास्तबकरंजितम्
athAtmAnam kalpayantI DolAmamcam manOharam
suvarNaSR^imKalAlambam suviSAlam sulakshaNa—2-62
pravAlapAdasamyuktam suvajraphalakairvR^itam
OtaprOtai@h svarNapaTTai@h mANikyastabakAvR^itam—2-63
jAmbUnada vitAnADhyam muktAstabakaramjitam
In order for the Lord to take rest after meals, *lakshmi* takes the form of a beautiful swing which has golden chains. That swing is awesome, pure, virtuous and huge one. It has studded foot steps with cross-stitched laces studded with all kinds of precious jades and stones. The swing has golden pillows studded with precious jades and stones. Because the Goddess *lakshmi* is all wealth, every form of Her is precious, awesome and studded with jades, diamonds and invaluable stones, especially, if these items are intended for serving the Lord.

It is mentioned in the scriptures that the *SvEta dvIpam, anamtAsana,* and *vaikumTham* are three residential places of the Lord and every item like His dresses, Crown, His armour, His arms (*SastrAs* and *astrAs*) the flowers, etc. are all the forms of *lakshmi.*
భూరూపాఽభూత్ స్వయమ్ శయ్యా శ్రీరూపా సోపబర్హణమ్ ||--2-64
దుర్గాభూత్ పాదసేవార్థమ్ తాంబూలమ్ భోగసాధనమ్
సువర్ణదండవ్యజనమ్ విద్యుదాభే సుచామరే ||--2-65
వైడూర్యస్తబకచ్ఛత్రమ్ పాదుకే రత్నపీఠకే
సర్వరాజోపచారాణి రాజచిహ్నాని యాని చ ||--2-66
సర్వాణ్యభూద్రమాదేవీ దేవాయానన్తతేజసే
భోగ్యవస్తుస్వరూపేణ తవ సేవాఽభిలాషిణీ ||--2-67
మహానందాంబుధౌ మగ్నా రమతే సా రమా త్వయా
రమసే రమయైవ త్వమ్ వైకుంఠాదిషు ధామసు ||--2-68

भूरूपाऽभूत् स्वयम् शय्या श्रीरूपा सोपबर्हणम् ॥--2-64
दुर्गाभूत् पादसेवार्थम् तांबूलमु भोगसाधनम्
सुवर्णदंडव्यजनम् विद्युदाभे सुचामरे॥--2-65
वैडूर्यस्तबकच्छत्रम् पादुके रत्नपीठके
सर्वराजोपचाराणि राजचिह्नानि यानि च ॥--2-66
सर्वाण्यभूद्रमादेवी देवायानन्ततेजसे
भोग्यवस्तुस्वरूपेण तव सेवाऽभिलाषिणी ॥--2-67
महानन्दांबुधौ मग्ना रमते सा रमा त्वया
रमसे रमयैव त्वम् वैकुंठादिषु धामसु ॥--2-68

BUrUpA@2BUt svayam SayyA SrIrUpA sOpabarhaNam—2-64
durgABUt pAdasEvArtham tAmbUlam BOgasAdhanam
suvarNadaNDavyajanam vidyudABE sucAmarE—2-65
vaiDUryastabakacCatram pAdukE ratnapIThakE
sarvarAjOpacArANi rAjacihnAni yAni ca—2-66
sarvANyaBudramAdEvI dEvAyAnantatEjasE
BOgyavastusvarUpENa tava sEvA@2BilAshiNI--2-67
mahAnandAmbudhau magnA ramatE sA ramA tvayA
ramasE ramayaiva tvam vaikumThAdishu dhAmasu—2-68

In such a swing, in order to please You, the mightiest and the prosperous Lord, the Goddess *lakshmi* takes: 1) the form of earth (*BUdEvi*) to serve You as the resting bed; 2) the form of *SrIrUpiNi* to serve You as a soothing pillow; 3) the form of *durgAdEvi* to massage Your feet; 4) the form of fragrant powder, cloves, nutmeg, cardamom, etc. to serve You as chewing pawn; 5) takes the form of a lightning glowing-like fan with golden rod to provide You pleasant and soothing air; 6) takes the form of umbrella studded with precious stones, diamonds and jades; 7) takes the forms of diamond studded shoes. She takes the forms of all the luxurious items to treat You with royal pomp and glamour as You are the Lord of the Deities like *brahma*, etc. Thus the Goddess *lakshmi* serves You and plays with You in a romantic way.

ప్రత్యేకావరణస్థైశ్చ మూర్తిభిర్బ్రహ్మపూర్వకైః
త్రిదశైర్దశదిక్పాలైఃసేవితః పరమాసనే ||--2-69

प्रत्येकावरणस्थैश्च मूर्तिभिर्ब्रह्मपूर्वकैः
त्रिदशैर्दशदिक्पालैःसेवितः परमासने॥--2-69

pratyEkAvaraNasthaiSca mUrtiBirbrahmapUrvakai@h
tridaSairdaSadikpAlai@hsEvita@h paramAsanE -2-69

O Lord! You are existing in the special sheaths:
1) *lakshmi, kR^iddhOlka, mahOlka, vIrOlka, dyulka, sahasrOlka* are forms of the *dEvatAs* assumed by You in the 1st sheath;
2) *vAmadEva, mAyA, samkarshaNa, jayA, pradyumna, kR^itI, aniruddha, SAmti, viSva, taijasa, prAj~na, turya* are the forms assumed by You in the 2nd sheath;
3) *kESava* and others are the forms assumed by You in the 3rd sheath;
4) *samkarshaNa* and others are the forms assumed by You in the 4th sheath;
5) fish and others are the forms assumed by You in the 5th sheath;
6) *anamta, brahma, vAyu, ISAna, garuDa, vAruNI, gAyatrI, BAaratI, girjA, sauvarNI* are the forms assumed by You in the 6th sheath;
7) *indra, ashTadikpAlakAs, anamta, brahma* are the forms assumed by You in the 7th sheath.
i.e, You are in every body. You are no other than every thing. If that is the case, You are the sole worshipper of Yourself. Hence, there is no difference between the worshipper and the one being worshipped.

శ్రీనివాస రమానాథ త్వన్నాభ్యబ్జే చతుర్ముఖమ్

గిరీశమంతఃకరణే హ్యంగేష్వింద్రాదిదేవతాః ||--2-70
ఋష్యాదీంశ్చ యథావత్త్వమ్ సర్వజీవాంశ్చతుర్విధాన్
దృష్ట్వా తేష్వంతరావిశ్య బహిః స్థిత్వాఽసి పాలకః||--2-71
श्रीनिवास रमानाथ त्वन्नाभ्यब्जे चतुर्मुखम्
गिरीशमंतःकरणे ह्यंगेष्विंद्रादिदेवताः ॥--2-70
ऋष्यादींश्च यथावत्त्वम् सर्वजीवांश्चतुर्विधान्
दृष्ट्वा तेष्वंतराविश्य बहिः स्थित्वाऽसि पालकः ॥--2-71

SrInivAsa ramAnAtha tvannAByabjE caturmuKam
girISamamta@hkaraNE hyamgEshvimdrAdidEvatA@h—2-71
R^ishyAdImSca yathAvattvam sarvajIvAmScaturvidhAn
dR^ishTvA tEshvamtarAviSya bahi@h sthitvA@2si pAlaka@h--2-72

O *laksmIpati, SrInivAsa*! The Deity *brahma* resides in Your naval, the Deity *rudra* resides in Your soul, *indra* and other Deities are resident in all Your body parts. In an appropriate manner, the sages and four types of living beings are created by You. The four types of creation are: 1) born out of womb due to the mother and father like human beings; 2) born out of sweat like lice; 3) born out of eggs like birds, etc.; 4) born like plants, etc.

By existing in such living beings, as per their good or bad karmas, they are programmed by You to lead their lives. Thus, You are protecting them by Your existence within them as well as outside their surrounings.

అత్యన్తభిన్నస్త్వైః సర్వైః పృథక్ జీవజడాత్మకైః
పారతన్త్ర్యాదిక్షోజ్ఝః స్వాతన్త్ర్యాదిగుణోర్జితః ||--2-72
अत्यन्तभिन्नस्त्वैः सर्वैः पृथक् जीवजडात्मकैः
पारतन्त्र्यादिक्षोज्झः स्वातन्त्र्यादिगुणोर्जितः ।--2-72

atyantaBinnastai@h sarvai@h pR^ithak jIvajaDAtmakai@h
pAratantryAdishOjGa@h svAtantryAdiguNOrjita@h—2-72

Even though, You are in every thing and various forms, You are uniquely different from every one of them. You are independent and not tied to any of those things. Your greatest virtue is total independence from every thing.

నిరపేక్షో నిత్యతృప్తః పూర్ణకామ స్త్వమార్ద్రహృత్
సత్యకృత్ సత్యసంకల్పో మాబ్రహ్మేశేన్ద్రవన్దితః ||--2-73
निरपेक्षो नित्यतृप्तः पूर्णकाम स्त्वमार्द्रहृत्
सत्यकृत् सत्यसंकल्पो माब्रह्मेशेन्द्रवन्दितः ॥--2-73

nirapEkshO nityatR^ipta@h pUrNakAma stvamArdrahR^it
satyakR^it satyasamkalpO mAbrahmESEndravandita@h—2-73

In the universe, the each one is dependent on some body or other and each one of them needs support from some body or other. Where as You do not have any desires and You do not need any body's support. You are always happy and content, Yet, You are compassionate and kind-hearted person. You create true and just (*satya*) world. You make true and just (*satya*) decisions. You are worshipped by the Deities like *brahma, indra, rudra*, etc.

సర్వేషామ్ ప్రేరకస్త్వమ్ హి ముక్తాముక్త నియామకః
అఘట్యఘటనే శక్తో హ్యగణ్య గుణమణ్డితః ||--2-74
सर्वेषाम् प्रेरकस्त्वम् हि मुक्तामुक्त नियामकः
अघट्यघटने शक्तो ह्यगण्य गुणमण्डितः ॥--2-74

sarvEshAm prErakastvam hi muktAmukta niyAmaka@h

aGaTyaGaTanE SaktO hyagaNyaguNa maNDita@h—2-74
O Lord! You are prompter for lakshmi, brahma and others. You ordain the liberated as well as the souls that are not liberated. You are the supreme expert and nothing is impossible for You. You can make things happen which cannot be achieved by others. No body can count Your immensely great virtues and hence, You are the greatest and complete person without any deficiency. Usually, however great one is, he or she will be deficient in some thing or other but such is not the case with the Lord. You are recognized as the greatest person by *vEda* and *vEdAntAs*.

అచిన్త్యాశ్చర్యచర్యస్త్వమ్ బ్రహ్మాండాన్తర్బహిస్థితః
అణోరణీయాన్ మహతో మహీయాన్ సర్వగోఽసమః ||--2-75

अचिन्त्याश्चर्यस्त्वम् ब्रह्माण्डान्तर्बहिस्थितः
अणोरणीयान् महतो महीयान् सर्वगोऽसमः ॥--2-75

acintyAScaryacaryastvam brahmANDAntarbahisthita@h
aNOraNIyAn mahatO mahIyAn sarvagO@2sama@h—2-75
Your actions are incomprehensible and amazing for any body. You are inside the universe as well as outside the universe. You are smaller than the smallest atom and yet, with tremendously superb power. Usually, the smallest atom will not have any greatness associated with it and if some thing is great, it will not be small. You are much bigger than the biggest one. You are all pervading and uniquely insurmountable one.

సర్వాధారః సర్వసాక్షీ సర్వాపేక్ష్యోఽతిసుందరః
సర్వోత్తమశ్చ సర్వజ్ఞః సర్వస్వామీ చ సర్వదాః || --2-76
सर्वाधारः सर्वसाक्षी सर्वापेक्ष्योऽतिसुन्दरः
सर्वोत्तमश्च सर्वज्ञः सर्वस्वामी च सर्वदाः ||--2-76

sarvAdhAra@h sarvasAkshI sarvApEkshyO@2tisundara@h
sarvOttamaSca sarvaj~na@h sarvasvAmI ca sarvadA@h—2-76

O Lord! You are the sole supporter of the all the creatures including *brahma*. You being inside and outside of every creature, closely watch their deeds. Hence, You are the witness for their actions and wait for the right moment to make them reap the consequences according to their actions. You are the most handsome and much superior to the Deities like *brahma, lakshmi* and others. You know every thing and You are the Lord for all the creation. You always exist in the past, present and the future.

సర్వశక్తోఽజ్ఞేయచర్యో వ్యక్తోఽవ్యక్తస్సనాతనః
శేషోఽశేషశ్చ నిర్లిప్తో బ్రహ్మణ్యః శాశ్వతః శుభః ||--2-77
सर्वशक्तोऽज्ञेयचर्यो व्यक्तोऽव्यक्तस्सनातनः
शेषोऽशेषश्च निर्लिप्तो ब्रह्मण्यः शाश्वतः शुभः ||--2-77

sarvaSaktO@2j~nEyacaryO vyaktO@2vyaktassanAtana@h
SeshO@2SEshaSca nirliptO brahmaNya@h SASvata@h SuBa@h—2-77

You are the mightiest one to do every thing. Your mighty deeds are always incomprehensible to the unworthy fellows. For the noteworthy devotees, You make Yourself feasible to comprehend Your mighty deeds. You are the same all the time. You are always praised by the *vEdAs*. Even at the end of the *yuga* (when every thing perishes), You still exist and hence, You are called *SEsha*. At time of creation, You are every where and hence, You are called *aSEsha* without any blemish and defects. You love the *brAhmaNas* who really aspires for *brahma j~nAna*. You do not go through various stages like childhood, teenage, youth, Adulthood and old age like all the creation and hence, You are steady and sound all the time. That is the reason, You, the Lord for everybody can bestow benefits to all.

చతుర్వర్గైస్సదా హీనః చతుర్ధర్మ ప్రదర్శకః
చతుఃపుమర్థదాతా చ చతుర్మోక్షప్రదః శ్రుతః ||--2-78
चतुर्वर्गैस्सदा हीनः चतुर्धर्म प्रदर्शकः
चतुःपुमर्थदाता च चतुर्मोक्षप्रदः श्रुतः ||--2-78

caturvargaissadA hIna@h caturdharma pradarSaka@h
catu@hpumartadAtA ca caturmOkshaprada@h Sruta@h—2-78

Non-existence, loss of body, grief and incompleteness/non-fulfilment are the four disastrous states which are experienced by all the creatures. But You do not face those four disastrous states. In Your *avatArAs*, You demonstrate and teach (by doing Yourself) to the *brAhmaNa, kshatriya, vaiSya* and *SUdrAs*, the right way of living. You propagate the four stages of a life like celibacy (doing the ceaseless thought of the Lord alone), family life, seclusion from all the distractions and renunciation. You bestow *dharma, artha, kAama* and *mOksham* to the creation as per their deeds and worth.

అధోక్షజోఽప్రాకృతస్త్వమనంతమహిమా తవ
మూలరూపీ హ్యనంతస్త్వమవతారాస్తథావిధా ||--2-79
अधोक्षजोऽप्राकृतस्त्वमनंतमहिमा तव
मूलरूपी ह्यनंतस्त्वमवतारास्तथाविधा ||--2-79

adhOkshajO@2prAkR^itastvamanamtamahimA tava
mUlarUpI hyanamtastvamavatArAstathAvidhA—2-79

You are not comprehensible directly from all the normal methods and measurements. You do not have any attachment to the world. You are eternally great and supreme. You are the prime source for every thing and hence, Your *avatArAs* are also eternally superb. You are the endless one.

నామధేయాన్య (నామచర్యాణ్య) నంతాని జ్ఞానానందాదయో గుణాః
అనన్త వేదవేద్యస్థైః అవేద్యోఽనన్త సౌఖ్యదః ||--2-80

नामधेयान्य (नामचर्याण्य) नंतानि ज्ञानानंदादयो गुणाः
अनंत वेदवेद्यस्थैः अवेद्योऽनन्त सौख्यदः ||--2-80

nAmadhEyAnya (nAmacaryANya) namtAni j~nAnamdAdayO guNA@h
ananta vEdavEdyasthai@h avEdyO@2nanta sauKyada@h—2-80

O *lakshmIpati*! Your names like *rAma, kR^ishNa,* etc. are everlasting. Your wisdom, eternal bliss and other virtues are also everlasting. You may be only comprehensible via the eternal *vEdAs* and yet, may not be fully comprehensible! You grant eternal bliss to the Deities like *brahma* and others.

అహో భాగ్యమహో భాగ్యం రమేశ త్వత్పదాంబుజే
నివిష్టమనసామ్ సౌఖ్యమిహాముత్రాభివర్ధతే ||--2-81

अहो भाग्यमहो भाग्यं रमेश त्वत्पदांबुजे
निविष्टमनसाम् सौख्यमिहामुत्राभिवर्धते ||--2-81

ahO BAgamahO BAgyam ramESa tvatpadAmbujE
nivishTamanasAm sauKyamihAmutrABivardhatE—2-81

O *lakshmIpati*! For those, who concentrate their minds steadily on Your lotus feet, You grant them endless joy not only during their life time but also after death (i.e., in the paradise). Such is their fortune! What a great fortune indeed!

తవ ప్రసాదలేశస్య లేశ లేశాతిలేశతః
లవమాత్రమ్ యైస్తు లబ్ధమ్ తైరలభ్యమ్ న కించన ||--2-82

तव प्रसादलेशस्य लेश लेशातिलेशतः
लवमात्रम् यैस्तु लब्धम् तैरलभ्यम् न किंचन ||--2-82

tava prasAdalESasya lESa lESAtilESata@h
lavamAtram yaistu labdham tairalaByam na kimcana—2-82

O *SrInivAsa*! Those, who obtain the smaller than the smallest Grace of Yours, find it profusely abundant to fulfill their desires and hence, for them nothing is impossible to achieve.

చరిత్రాణ్యతిచిత్రాణి మహాన్తి సుబహూన్యపి
తవ నానావతారేషు దర్శయస్యనువర్తినామ్ ||--2-83

चरित्राण्यतिचित्राणि महान्ति सुबहून्यपि
तव नानावतारेषु दर्शयस्यनुवर्तिनाम् ||--2-83

caritrANyaticitrANi mahAnti subahUnyapi
tava nAnAvatArEshu darSayasyanuvartinAm—2-83

O *SrInivAsa*! In various *avatArAs* like *rAma, kR^ishNa* and others, you did numerous amazing and superb performances to demonstrate Your Might and Grace to Your followers and sincere devotees.

కీటోఽపి త్వద్దయాలేశాత్ సామ్రాజ్యమనుభుక్తవాన్
త్వత్పాదపద్మసంపర్క లేశలేశాతిలేశతః ||--2-84
దృష్టదివ్యాంగనాఽభూద్ధి చేతనానామ్ తు కిమ్ బ్రువే

कीटोऽपि त्वद्दयालेशात् साम्राज्यमनुभुक्तवान
त्वत्पादपद्मसंपर्क लेशलेशातिलेशतः ||--2-84

दृष्टदिव्यांगना‌ऽभूद्धि चेतनानाम् तु किम् ब्रुवे
kITO@2pi tvadyayAlESAt sAmrAjyamanuBuktavAn
tvatpAdapadmasamparka lESalESAtilESat@h—2-84
dR^ishTadivyAmganA@2BUddhi cEtanAnAm tu kim bruvE

Once an insect touched the lotus feet of You, when you were in the form of *vyAsa muni.* The insect got blessed to become a king even with the slightest touch of Your feet. A stone (*ahalya*) was similarly blessed by the mere touch of Your lotus feet and got her original form of *ahalya.* If that is the case, it is needless to say that You yield immense influence on the living beings with Your unlimited Grace.

అత ఏవార్జునే సూతో బలేశ్చ ద్వారపోఽప్యభూః ||--2-85
ఇన్ద్రే త్వమ్ దయయా చేలామ్ బలిమ్ యాచితవానసి
अत एवार्जुने सूतो बलेश्च द्वारपोऽप्यभूः ||--2-85
इन्द्रे त्वम् दयया चेलाम् बलिम् याचितवानसि
ata EvArjunE sUtO balESca dvArapO@2pyaBU—2-85
indrE tvam dayayA cElAm balim yAcitavAnasi

O *svAmi*! In order to bless the devotees, You took the form (*avatar*) of *kR^ishNa.* Having pity on *arjuna,* You became his charioteer and destroyed evil fellows like *duryOdhana* and others. You became the gate keeper of the king *bali* and helped *indra* by begging land from *bali.*

గజేన్ద్రరక్షణే దూతాన్ ద్వారపాన్ వాఽప్యనాదిశన్ ||--2-86
అన్వధావః స్వయం శీఘ్రమ్ క్షుద్రనక్రముముక్షయా
गजेन्द्ररक्षणे दूतान् द्वारपान् वाऽप्यनादिशन् ||--2-86
अन्वधावः स्वयम् शीघ्रम् क्षुद्रनक्रमुमुक्षया
gajEndrarakshaNE dUtAn dvArapAn vApyanAdiSan—2-86
anvadhAva@h svayam SIGram kshudranakramumukshayA
O *praBO*! In order to save *gajEndra* from the evil cobra, You did not send Your army. You Yourself appeared immediately on the scene to save *gajEndra.*

వైకుంఠమ్ వా పరిత్యక్ష్యే న భక్తామ్ స్త్యక్తుముత్సహే ||--2-87
మేఽతిప్రియా హి మద్భక్తా ఇతి సంకల్పవానసి
वैकुंठम् वा परित्यक्ष्ये न भक्ताम् स्त्यक्तुमुत्सहे ||--2-87
मेऽतिप्रिया हि मद्भक्ता इति संकल्पवानसि

vaikumTham vA parityakshyE na BaktyAm styaktumutsahE—2-87
mE@2tipriyA hi madBaktA iti samkalpavAnasi

O *dEvA*! You declared "I do not mind abandoning *vaikumTham* but not my devotees as they are very dear and intimate to me."

కామధేనుః కల్పవృక్షః చింతామణిరితి త్రయమ్ ||--2-88
వేంకటేశ త్వమేవాసి శేషాగే సర్వదానతః
कामधेनुः कल्पवृक्षः चिन्तामणिरिति त्रयम ||--2-88
वेंकटेश त्वमेवासि शेषागे सर्वदानतः
kAmadhEnu@h kalpavR^iksha@h cimtAmaNiriti trayam—2-88
vEmkaTESa tvamEvAsi SeshAgE sarvadAnata@h

O *vEmkaTESa*! In the paradise, *kAmadhEnu, kalpavR^iksham and cimtAmaNi* grant all the desires of the people. By residing in the *vEmkaTAcalam*, You assume the role of all the above three and fully satisfy the devotees by granting them whatever they desire.

దదాతి కామానన్నాదీన్ మణిర్ధేనుశ్చ పాదపః ||--2-89
న చాపవర్గమ్ స్వర్గమ్ వా తేషామ్ శక్తిశ్చ తాదృశీ

ददाति कामानन्नदादीन् मणिर्धेनुश्च पादपः ॥--2-89
न चापवर्गम् स्वर्गम् वा तेषाम् शक्तिश्च तादृशी
dadAti kAmAnannadAdIn maNirdhEnuSca pAdapa@h--2-89
na cApavargam svargam vA tEshAm SaktiSca tAdR^iSI

Those, who request the *kalpa vR^iksham, kAmadhEnu* and *cimtAmaNi* to fulfill their desires, get all the material wealth. You only can grant the *mOksha* (the liberation from bondages).

యది త్వమ్ సుప్రసన్నోఽసి సర్వార్థాన్ సంప్రదాస్యసి ॥--2-90
జాత్యన్ధానామ్ చ చక్షూంసి రాతి త్వన్మూర్తిదర్శనమ్
यदि त्वम् सुप्रसन्नोऽसि सर्वार्थान् संप्रदास्यसि ॥--2-90
जात्यन्दानाम् च चक्षूंसि राति त्वन्मूर्तिदर्शनम्
yadi tavm suprasannO@si sarvArthAn sampradAsyasi —2-90
jAtyandAnAm ca cakshUmsi rAti tvanmUrtidarSanam

O *vEmkaTESa*! If You are pleased with the devotee, You will grant *dharma. artha, kAma* and *mOksham* to him. You will not only give eye sight to the born blind fellow but also please him immensely by showing Your blessed form and figure to him.

బధిరాణామ్ చ శ్రోత్రాణి త్వత్కథాశ్రవణమ్ పరమ్ ॥--2-91
జడమ్ మూకమ్ చ వాచాలమ్ కరోష్వధ్యయనాన్వితమ్
మందబుద్ధిమ్ ప్రాజ్ఞతమమ్ సాంఖ్యయోగ సమాధిగమ్ ॥--2-92
बधिराणाम् च श्रोत्राणि त्वत्कथाश्रवणम् परम् ॥--2-91
जडम् मूकम् च वाचालम् करोष्वध्ययनान्वितम्
मन्दबुद्धिम् प्राज्ञतमम् सांख्ययोग समाधिगम् ॥--2-92
badhirANAm ca SrOtrANi tvatkathASravaNam param—2-91
jaDam mUkam ca vAcAlam karOshvadhyayanAnvitam
mandabuddhim prAj~natamam sAmKyayOga saMAdhim—2-92

You will grant hearing capacity to the deaf people and in turn, make them hear Your Graceful story. You will make the dumb fellow talk and in turn, make him to praise You via *vEda* chanting and nAma smaraNa. You not only make the wise and good orator to become sincere expert in *sAmKya yOga* but also make him great intellect and mystic in the supreme divine knowledge.

అకరస్య కరౌ దత్త్వా కరోషి తవ పూజకమ్
అపదస్య పదే దత్త్వా త్వత్తీర్థక్షేత్రగామినమ్ ॥--2-93
अकरस्य करौ दत्त्वा करोषि तव पूजकम्
अपदस्य पदे दत्त्वा त्वत्तीर्थक्षेत्रगामिनम् ॥--2-93
akarasya karau dattvA karOshi tava pUjakam
apadasya padau dattvA tvattIrthakshEtragAminam—2-93

You provide hands to the one who does not have hands and make him to worship You with his hands. You give feet to the one who does not have feet and make him to go round all the pilgrimage centers where You reside.

యద్యద్దుఃఖమ్ భవేద్భక్తే తత్తత్సద్యో హరిష్యసి
కుబ్జత్వమ్ కుష్ఠతామ్ నానారోగానప్యాభిచారికాన్ ॥--2-94
హృత్వా దదాస్యంగదార్ఢ్యమ్ సౌన్దర్యమ్ త్వద్దయాఽద్భుతా
यद्युद्दुःखम् भवेद्भक्ते तत्तत्सद्यो हरिष्यसि

कुब्जत्वम् कुष्टताम् नानारोगानप्याभिचारिकान् ||--2-94
हृत्वा ददान्यंगदार्ढ्यम् सौन्दर्यम् त्वद्दयाऽद्भुता

yadyuddu@hKam BavEdBaktE tattsyadyO harishyasi
kubjatvam kushThatAm nAnArOgAnapyABicArikAn—2-94
hR^itvA dadAnyamgadArDhyam saundaryam tvaddayAdButA

O *SrIhari*! You will take care of all the miseries and sorrow of Your devotees. You will take care of their sufferings like, deformation due to old age, death from weapons, food poisoning, psychological depressions and other associated physical as well as mental ailments. In addition, You will grant them handsome and able-bodied figures. How graceful and benevolant You are!

శ్రీనివాస! బహూక్త్యా కిమ్ భక్తసర్వార్తి నాశనే ||--2-95
సర్వార్థపూరణే చాపి త్వత్సమోఽణ్డే న కుత్రచిత్
श्रीनिवास! बहूक्त्या किम् भक्तसर्वार्ति नाशने ||--2-95
सर्वार्थपूरणे चापि त्वत्समोऽण्डे न कुत्रचित्

SrInivAsa! bahUktyA kim BaktasrvArti nASanE—2-95
sarvArthapUraNE cApi tvatsamO@2NDE na kutracit

O *SrInivAsa*! What more can I say? You are unique and no body is a match to You in granting boons to the devotees as well as in relieving their sufferings.

ప్రసన్నో నీలమేఘస్త్వమ్ శ్రీభూవిద్యుత్సమన్వితః ||--2-96
హృద్వ్యోమగస్త్రితాపఘ్నో భక్త సర్వేష్టవార్షుకః
प्रसन्नो नीलमेघस्त्वम् श्रीभूवुद्युत्समन्वितः
हृद्व्योमगस्त्रितापघ्नो भक्त सर्वेष्टवार्षुकः ||--2-96

prasannO nIlamEGastvam SrIBUvidyutsamanvita@h—2-96
hR^idvyOmagastritApaGnO Bakta sarvEshTavArshuka@h

O *har*i! You are pleased with the devotees and keep on drenching them like an intense rain with Your Grace to make them happy. Your body shines like a precious blue stone. In Your heartland, the Deities *BUdEvi* and *SrIdEvi* are glittering like lightning. You are taking away three types of sufferings from Your devotees by granting them all types of boons.

అభీష్టాష్టమవారాశౌ నిజ్యోన్మజ్జితమ్ నిజమ్ ||--2-97
ఆనన్దాష్టమనుద్వీపే సంస్థపయసి చాదరాత్
సర్వసౌఖ్యమిహాముత్ర స్వర్ముక్త్యానన్దవర్ధనః ||--2-98
अभीष्टाष्टमवाराशौ निज्योन्मज्जितम् निजम् ||--2-97
आनन्दाष्टमनुद्वीपे संस्थपयसि चादरात्
सर्वसौख्यमिहामुत्र स्वर्मुक्त्यानन्दवर्धनः ||--2-98

aBIshTAshTamavArASau njyOnmajjitam nijam—2-97
AnandAshTamanudvIpE samsthapayasi cAdarAt
sarvasauKyamihAmutra svarmuktvAnandavardhana@h—2-98

Beyond the seven oceans, there is an eighth ocean called Your Grace, the endless bliss and happiness. In that ocean of Grace, You are drowning the devotees by fulfilling all their desires. That is, You are not only granting all the material things desired by Your devotees but also granting the mOksha to them.